

Begäran om omprövning av stadsstyrelsens beslut (9.9.2024, § 258), påståenden om jäv

STST 02.12.2024 § 368
47/01.04.01/2024

Beredning

Förvaltningsdirektör Elina Amnell-Holzhäuser

En begäran om omprövning har gjorts 23.9.2024 angående stadsstyrelsen i Lovisa stads beslut 9.9.2024, § 258, som gäller advokatfaktura. Tiden för begäran om omprövning var 12.9–3.10.2024, med andra ord inlämnades begäran om omprövning inom den fastställda tiden och därmed tas den för undersökning.

Ärendet som gäller begäran om omprövning innefattades i föredragningslistan för stadsstyrelsens sammanträde 4.11.2024, men föredragande strök ärendet från mötesbehandlingen.

Begränsning av behandlingen av ärendet

Begäran om omprövning innefattar påståenden om stadsstyrelseledamot Mia Heijnsbroek-Wiréns och stadsfullmäktiges I vice ordförande Petri Hakasaaris jävighet i behandlingen av ärendet.

Enligt 29 § i förvaltningslagen avgör en tjänsteman själv om han eller hon är jävig. Om jäv för ledamöter och föredragande i ett kollegialt organ beslutar organet i fråga. En ledamot och en föredragande får delta i behandlingen av en fråga om sitt jäv endast om organet inte är beslutfört utan ledamoten eller föredraganden och en ojävig person inte kan fås i stället för honom eller henne utan avsevärt dröjsmål.

Sålunda kan de som utgör objekt för påståendena om jävighet inte vara närvarande då frågan om deras jävighet diskuteras.

Beroende av detta behandlas begäran om omprövning som gäller stadsstyrelsens beslut 9.9.2024, § 258, så att påståendena om jäv avgörs separat och de övriga kraven i begäran om omprövning som eget ärende.

Detta ärende gäller enbart påståendena om jäv som framfördes i begäran om omprövning.

Innehållet i begäran om omprövning

I begäran om omprövning krävs det att stadsstyrelsens beslut rättas och att ärendet avgörs på nytt. Kravet är att stadsstyrelsen ska framföra ett betalningsanspråk på 5 890,00 euro till parten som beställt tjänsten. Som motiveringar framfördes bland annat att Mia Heijnsbroek-Wirén som 7.12.2023 var partens biträdare i ärendet som gäller rättsfallet i fråga, deltog även i beslutsfattandet under stadsstyrelsens sammanträde 9.9.2024, därmed är hon nu jävig att behandla och besluta om detta ärende. Likaså deltog Petri Hakasaari i behandlingen av ärendet med närvaro- och yttranderätt, trots att han eventuellt varit med om att överenskomma under ett möte som gäller betalararen av fakturan tillsammans med förra stadsdirektören.

Stadsstyrelsens beslut 9.9.2024, § 258

Stadsstyrelsen behandlade 9.9.2024, § 258 ärendet som gäller advokatfakturan. Stadsstyrelsen beslutade att inte framställa ett betalningskrav på 5 890,00 euro till parten.

Staden hade fått av advokatbyrå Anna-Karin Mickwitz Ab 3/2024 en advokatfaktura av nämnda storlek, vilken tf stadsdirektören avvisade som ogrundad. I och med att det framkom att en person som var i stadens tjänst hade lämnat uppdraget i fråga betalades fakturan för att undvika uppenbara förseningskonsekvenser. Efter detta vidareutreddes grunderna för görande av uppdraget genom att höra parten och dem som eventuellt känt till om uppdraget. I enlighet med utredningen som man fått beslutade stadsstyrelsen att betalningskrav inte framställs till parten och att kostnaden som uppkommit av advokatuppdraget således kvarblir som stadens förlust.

I behandlingen av ärendet anmälde ledamot Juha Karvonen jäv och grunden för jäv var punkt 1 i 28 § i förvaltningslagen, partsjäv.

Bedömning av påståenden om jäv

Om jäv föreskrivs i förvaltningslagen och kommunallagen. Enligt 27 § i förvaltningslagen får en tjänsteman inte delta i behandlingen av ett ärende eller vara närvarande vid behandlingen, om tjänstemannen är jävig. Bestämmelserna om jäv för tjänstemän gäller också ledamöter i ett kollegialt organ och andra som deltar i behandlingen av ett ärende, samt den som förrättar inspektion.

Grunderna för jäv framgår av 28 § i förvaltningslagen, enligt vilkens punkt 2 är en person jävig om hen eller en närstående till hen biträder eller företräder en part eller den för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada. Enligt punkt 7 uppstår jäv också om tilltron till tjänstemannens opartiskhet av något annat särskilt skäl äventyras.

Enligt 29 § i förvaltningslagen avgör en tjänsteman själv om han eller hon är jävig. Om jäv för ledamöter och föredragande i ett kollegialt organ beslutar organet i fråga. En ledamot och en föredragande får delta i behandlingen av en fråga om sitt jäv endast om organet inte är beslutfört utan ledamoten eller föredraganden och en ojävig person inte kan fås i stället för honom eller henne utan avsevärt dröjsmål.

I enlighet med mom. 2 i 97 § i kommunallagen föreskrivs det om jäv för andra förtroendevalda, revisorer samt kommunens tjänsteinnehavare och arbetstagare finns i 27–30 § i förvaltningslagen. I enlighet med mom. 5 ska den som är jävig ska meddela att han eller hon är jävig. Personen ska dessutom på begäran av organet lägga fram en redogörelse för omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är jävig.

Mia Heijnsbroek-Wirén och Petri Hakasaari, vilka är objekt för påståendena om jäv, har beretts tillfälle att uttala sina åsikter om den påstådda jävigheten.

Mia Heijnsbroek-Wirén har uttalat att hon inte var jävig att behandla stadsstyrelsens ärende 9.9.2024, § 258, och att jävigheten granskades innan behandlingen.

Petri Hakasaari har uttalat följande: Ärendet berörde om betalningskravet framställs till parten. Petri Hakasaari hörde om ärendet (hänvisning till

fakturan) första gången under mötet på Rådhuset 12.4.2024 då fakturan presenterades till parten. Han godkände inte då eller har godkänt efter det eller inte godkänna betalningskravet i fråga och i egenskap av II vice ordförande för stadsstyrelsen skulle han inte ens ha haft befogenhet att göra det. Petri Hakasaari anser att ärendet som behandlades under mötet inte berörde honom eller hans verksamhet på något sätt och han anser inte sig ha varit jävig att delta i behandlingen av ärendet 9.9.2024.

I begäran om omprövning framförs det att Mia Heijnsbroek-Wirén skulle ha varit jävig efter att hon varit partens biträde "i ett ärende som relaterar till rättsfallet i fråga". För jävighetspåståendets del konstateras det att ombudsjäv uppkommer om en person är partens biträdare, representant, ombud eller lagliga representant i ett förvaltningsärende som behandlas. Enligt rättslitteraturen (Esteellisyys hallinnossa, sida 291) anses jäv begränsa sig endast till den fråga där en person är biträdare eller representant. Sålunda är en person inte enligt punkt 2 i § 28 jävig även om en person, som personen skulle ha representerat eller representerar i ett annat förvaltningsärende, skulle vara partsägare i ett ärende som behandlas. Beredaren tar inte ställning till tidpunkten 7.12.2023 som nämndes i begäran om omprövning, emedan det av begäran om omprövning inte framgår vilket tillfälle eller evenemang det eventuellt skulle ha rört sig om. Vad gäller tidpunkten konstateras det dock att ärende § 258 som stadsstyrelsen behandlade 9.9.2024 inte aktualiserades innan staden i mars 2024 fick fakturan av advokatbyrån.

Enligt protokollet för stadsstyrelsen 9.9.2024, § 258, anmälde Mia Heijnsbroek-Wirén inte jäv och verksamhetsorganet konstaterade inte henne vara jävig. Ärendet, i behandlingen av vilket Heijnsbroek-Wirén närvarade, berörde framställandet av betalningskrav till parten i ifrågavarande förvaltningsärende. Beredningsmaterialet för ärendet innehåller inga tecken på att Mia Heijnsbroek-Wirén eventuellt skulle ha varit partens biträde eller representant i ifrågavarande ärende. Det att om Mia Heijnsbroek-Wirén eventuellt varit partsägarens biträde eller representant i något annat förvaltningsärende har ingen betydelse då man avgör om hon var jävig enligt 2 punkten i §28 i förvaltningslagen under ärende § 258 som stadsstyrelsen behandlade 9.9.2024.

I begäran om omprövning framförs det för Petri Hakasaaris del att han "eventuellt har varit med om att överenskomma i ett möte som relaterar till fakturabetalaren tillsammans med föregående stadsdirektör". Motiveringen blev oklar, men uppenbarligen hänvisas det med motiveringen till behandling av ärendet under ett eventuellt tidigare skede. I kommunens beslutsfattande behandlas vanligen samma ärende i flera verksamhetsorgan. Inom kommunalförvaltning tillämpas inte så kallat tvåinstansjäv, då deltagandet i behandlingen av samma ärende i flera verksamhetsorgan inte gör en person jävig. I enlighet med 3 mom. 97 § i kommunallagen uppkommer jäv endast i sådant fall om en förtroendevald i egenskap av tjänsteinnehavare eller på annat motsvarande sätt behandlat ärendet. Om det rör sig om att hela tiden ha agerat inom samma myndighets intresse uppkommer inte jäv, det rör sig enbart om en annan egenskap. Ärendets beredningsmaterial innehåller inga tecken på att Petri Hakasaari skulle ha deltagit i behandlingen av ärendet under ett tidigare skede på sådant sätt som ger upphov till jäv.

Jävsgrunderna i förvaltningslagen innehåller även generalklausuljäv (punkt 7 i 28 §) enligt vilken en person är jävig om tilltron till personens opartiskhet av något annat särskilt skäl äventyras. I rättslitteraturen (Esteellisyys hallinnossa, sida 342–343) ska det andra särskilda skälet kunna observeras av externa personer och dess neutralitetsäventyrande

påverkan ska vara av praktiskt taget samma grad som vad gäller de andra jävsgrunderna. Bedömningen av generalklausuljäv baserar sig vanligtvis på ett flertal faktorer som från jävsaspekt är väsentliga och på helheten som de bildar och på totalinverkan vad gäller allmän tilltro. Enbart misstro gentemot personens agerande utgör i sig inte jäv, utan det måste finnas en särskild orsak till äventyrandet av tilltron. Av beredningsmaterialet för stadsstyrelsens beslut 9.9.2024, § 258, eller av begäran om omprövning framkommer det inget sådant med stöd av vilket Mia Heijnsbroek-Wirén eller Petri Hakasaari skulle kunna anses vara jäviga heller utifrån punkt 7 i 28 § i förvaltningslagen.

I begäran om omprövning har inte förts fram någon sådan grund med stöd av vilket Mia Heijnsbroek-Wirén eller Petri Hakasaari skulle anses ha varit jäviga i ärendet om advokatfaktura som stadsstyrelsen behandlade 9.9.2024.

I begäran om omprövning (till de delar som berör jäv) har det inte förts fram någon sådan grund på grund av vilken beslutet som stadsstyrelsen fattade 9.9.2024, § 258, bör ändras eller förkastas.

Bilaga nr 1:
Begäran om omprövning

Föredragning

Stadsdirektör Tomas Björkroth

Förslag

Enligt ovan nämnda motiveringar beslutar stadsstyrelsen konstatera att Mia Heijnsbroek-Wirén eller Petri Hakasaari inte har varit jäviga i behandlingen av ärendet om advokatfaktura 9.9.2024, § 258, och förkastar begäran om omprövning som ogrundad till den del som det rör sig om påståendena om jäv.

Behandling

Mia Heijnsbroek-Wirén anmälde jäv (motivering: 29 § 2 mom. i förvaltningslagen, en ledamot får inte delta i behandlingen av en fråga som gäller sitt jäv) och avlägsnade sig från mötesrummet för tiden för behandlingen av ärendet klockan 17.41–18.21. I Mia Heijnsbroek-Wiréns ställe närvarade under tiden för behandlingen av ärendet Katri Haverinen klockan 17.41–18.21.

Petri Hakasaari anmälde jäv (motivering: 29 § 2 mom. i förvaltningslagen, en ledamot får inte delta i behandlingen av en fråga som gäller sitt jäv) och avlägsnade sig från mötesrummet för tiden för behandlingen av ärendet klockan 17.41–18.21.

Juha Karvonen anmälde jäv (motivering: partsjäv) och avlägsnade sig från mötesrummet för tiden för behandlingen av ärendet klockan 17.41–18.21. I Juha Karvonens ställe närvarade under tiden för behandlingen av ärendet Jouni Malmivaara klockan 17.41–18.21.

Ledamot Kari Hagfors gjorde följande ändringsförslag:
Stadsstyrelsen konstaterar att Mia Heijnsbroek-Wirén och Petri Hakasaari har varit jäviga i stadsstyrelsens beslutsfattande 9.9.2024, § 258, och stadsstyrelsen godkänner sålunda begäran om omprövning.

Meri Lohenoja understödde Kari Hagfors förslag.

Samuel Kauppi avlägsnade sig från sammanträdet klockan 17.57–18.21.

Paus klockan 18.11–18.17.

Omröstning förrättades:

Utgångsförslag

JA: 5 röster (Lotte-Marie Stenman, Katri Haverinen, Agneta Alm, Håkan Karlsson, Jouni Malmivaara)
Kari Hagfors ändringsförslag

NEJ: 2 röster (Kari Hagfors, Meri Lohenoja)

TOMMA: 2 röster (Stefan Thesslund, Satu Hämäläinen)

Utgångsförslaget vann omröstningen.

Beslut

Beslutet enligt utgångsförslaget.

Kari Hagfors lämnade avvikande mening.